

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КРЕДИТУ І ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

П. К. БЕЧКО, кандидат економічних наук

С. А. ВЛАСЮК, кандидат економічних наук

О. В. ПОНОМАРЕНКО, викладач

В. І. НАГОРНИЙ, аспірант

Уманський національний університет садівництва

У статті наведене теоретичне обґрунтування сутності кредиту і його вплив на розвиток банківського кредитування відповідно до ринкових умов господарювання. Дотримання принципів банківського кредитування є основною із передумов ефективності аграрного виробництва, безперервності колообігу функціонування суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

***Ключові слова:** кредит, кредитні відносини, банківський кредит, аграрний бізнес, ринкові умови господарювання.*

Постановка проблеми. Безперервність колообігу аграрного виробництва досягається як за рахунок власних, так і запозичених джерел. Альтернативним власним джерелам фінансування аграрного виробництва є кредити, в т.ч. банківські, залучення яких здійснюється позичальниками для фінансового забезпечення витрат виробництва внаслідок відсутності надходження виручки в міжсезонні. Важливою складовою зовнішнього фінансового забезпечення для аграрного виробництва є кредитна система. Стан та тенденції розвитку кредитної системи суттєво впливають на функціонування суб'єктів аграрного виробництва. За сучасних умов кредитування аграріїв стримується внаслідок відсутності гарантій та відповідної застави щодо повернення кредиту, ефективного механізму кредитування, який би відповідав ринковим умовам, невідпрацьованої практики страхування, високої ціни кредиту та недостатнього теоретичного обґрунтування сутності кредиту в сучасних умовах як з боку банківських інституцій, так і товаровиробників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню багатоаспектних теоретичних і практичних питань кредиту присвячені праці чисельних вітчизняних і зарубіжних вчених [1–11]. Проте, не зважаючи на тривале в історії економічної науки дослідження сутності кредиту, до цього часу не вщухають дискусії щодо цієї проблеми, внаслідок відсутності єдиного підходу щодо теоретичного обґрунтування цієї економічної категорії, відповідно до ринкових умов господарювання.

Методика дослідження. Для вирішення поставлених у процесі дослідження завдань використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. Застосування системного підходу, методів індукції та дедукції, аналізу й синтезу дало можливість комплексно і всебічно

розглянути теоретичні засади сутності кредиту і його вплив на розвиток банківського кредитування аграрного бізнесу.

Результати дослідження. Геніальним відкриттям людства є кредит завдяки якому позичальник спроможний нарощувати фінансові ресурси, здатні забезпечити безперервний процес виробництва. Кредит за сучасної ринкової економіки є стержнем та невід'ємним елементом економічного розвитку. Позитивний вплив кредиту, його вплив на вітчизняних суб'єктів господарювання оцінюється неоднозначно. Окремі дослідники теорії кредиту його залучення у виробничий процес обґрунтовують нестачею матеріальних цінностей, необхідних для забезпечення безперервного процесу виробництва. Платність кредиту, на думку деяких дослідників, призводить до погіршення фінансового стану позичальника, і як наслідок – банкрутство [1, с. 151]. Інші дослідники, стверджують, що кредит впливає на строки виробничого процесу та є основним поштовхом до розширеного відтворення і ефективного функціонування товаровиробників в сучасних умовах [1, с. 169].

Проведені дослідження свідчать, що кредит є неминучим атрибутом аграрного бізнесу, оскільки його залучення спричинено не бідністю позичальника, а об'єктивністю виробничого процесу та обороту капіталу внаслідок потреби додаткових коштів. Суб'єкти аграрного бізнесу зацікавлені в безперервному розвитку виробництва створюючи всі умови для розширеного відтворення без «заморожування» надлишкових фінансових ресурсів у своїх активах. Будь-яке виробництво є основою виникнення кредитних відносин між суб'єктами. Виробнича діяльність аграрного бізнесу характеризується шерегою поступово здійснюваних кроків, що вирізняються галузевими особливостями з поміж інших. Безкомпромісна модель виробничого процесу наведено на рис. 1.

Фази виробничої діяльності аграрних товаровиробників

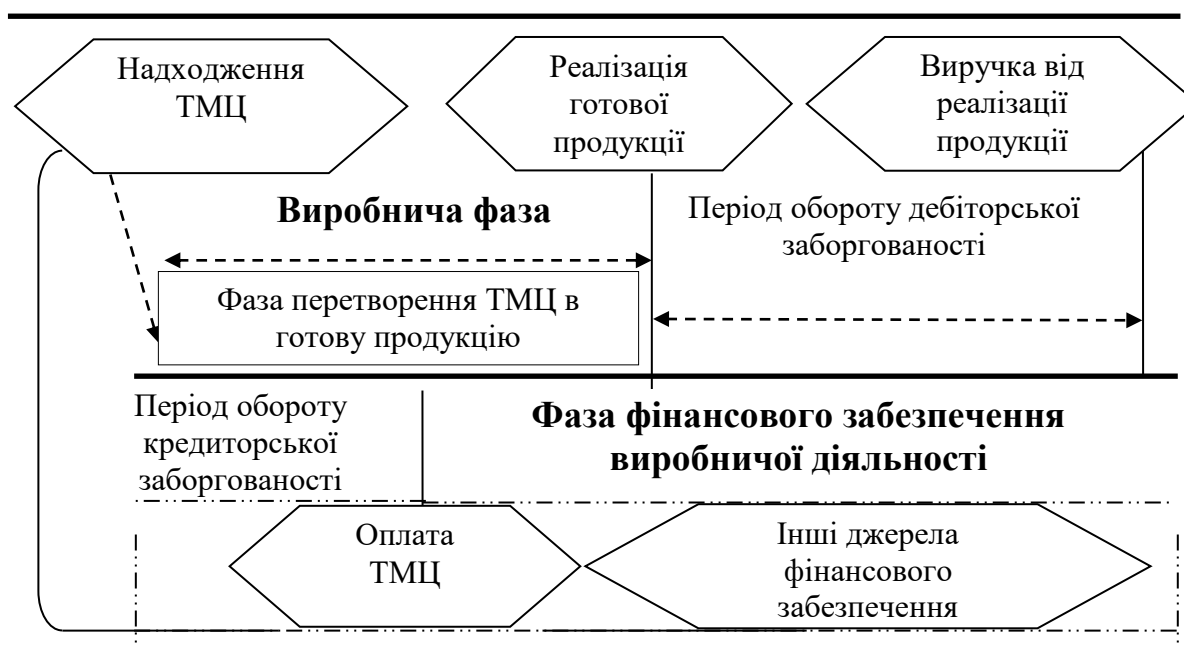

Рис. 1. Фази виробничої діяльності товаровиробників аграрного бізнесу

За допомогою залучених коштів, в т.ч. кредиту, відповідно до затверджених заздалегідь бізнес-планів провадиться безперервний процес виробництва товаровиробників аграрного бізнесу. Саме тому дефініцію «кредит» варто розглядати як економічну категорію, яка є певним видом суспільних відносин, що ефективно впливає на рух вартості.

Нині, особливу актуальність відіграє роль кредиту та банківських інституцій в економічних процесах, саме тому дослідження теорії кредиту знайшло своє відображення в значній кількості наукових праць. В процесі еволюції, науковці умовно розділили теорію кредиту на дві взаємозалежні теорії – натуралістичну та капіталоутворюючу. Основоположниками натуралістичної теорії були Давид Рікардо, Адам Сміт, Джон Міль, Анна Тюрбо, Карл Маркс, Жан-Батіст Сей, Альфред Маршалл, які стверджують, що економічною основою розвитку кредитних відносин виступає процес виробництва і оборот капіталу. Саме тому, при дослідженні сутності натуралістичної теорії кредиту за основу виступав процес виробництва, засоби виробництва та вартісна оцінка відтворення робочого капіталу [2].

Дослідники натуралістичної теорії кредиту зазначали, що гроші, надані в кредит, виступають технічним засобом для перерозподілу вартості від одного суб'єкта кредитних відносин до іншого, а банківські інституції (прибуткові будинки) виступають лише у ролі посередників, які акумулюють тимчасово вільні кошти, і в подальшому надають їх у вигляді кредиту.

На відміну від класиків, Йозеф Шумпетер у своїх дослідженнях у центр своєї теорії виводить фігуру підприємця – економічного суб'єкта, функції якого відмінні від ролі як капіталіста, так і працівника. Використовуючи такий інститут, як кредит, він акумулює фактори виробництва і, отримавши їх у власне розпорядження, провадить інноваційну діяльність шляхом реалізації досягнень технічного прогресу, знаходить нові потреби, ринки збуту, форми організації праці тощо. Як результат, за виявлену ініціативу підприємець отримує прибуток, а товаровиробник – поштовх до розвитку. Концепція підприємця як головної фігури ринкових відносин лежить в основі запропонованих Йозефом Шумпетером трактувань «капіталу», «прибутку», «відсотка» і «грошей» [3].

Варто зазначити, що натуралістичній теорії кредиту притаманні як переваги, так суперечливі ідеї. Результати дослідження свідчать, що перевагою даної теорії є надання пріоритетності самому процесу виробництва сукупного продукту, а кредит – забезпечує безперервний процес виробництва, що позитивно впливає на фінансові результати діяльності позичальника, оскільки від маси отриманого прибутку залежить розмір відсотку за кредит [4].

Недоліком трактування даної теорії є те, що:

- недооцінена роль і специфічні ознаки кредиту;
- недосліджена здатність позичкових коштів до розширеного відтворення;
- не в повній мірі визначено відмінності між позичковим і реальним капіталом;

– мало уваги приділено взаємозалежності розміру відсотку та співвідношенню позичкового капіталу з попитом та пропозицією, а також впливом кон'юнктури ринку [5, с. 9].

Джон Ло та Генрі Маклеод – основоположники капіталоутворюючої теорії кредиту. В своїх дослідженнях зазначають, що рівнозначні принципи закладено між кредитом і грошима, які виконують роль капіталу, багатства, і виступають рушійною силою розширеного відтворення виробництва. Банки є лише творцями кредиту і капіталу, саме тому їм варто активно впливати на виробництво, зокрема за рахунок кредиту та емісії грошей. Помилковість підходу економістів, полягала в тому, що розмір кредиту залежить від об'єктивних умов економіки, тобто банки здатні запобігти виникненню інфляційних процесів, фінансових криз тощо [4].

Варто зазначити, що натуралістична і капіталоутворююча теорії розвивалися паралельно протягом тривалого еволюційного періоду. Проте, маючи протилежні підходи щодо сутності кредиту, фактично тотожні, оскільки безсумнівно, що заощадження за допомогою кредиту трансформуються в реальні інвестиції, тобто кредит виконує перерозподільчу функцію в економіці і, в той же час, банківські інституції – функцію капіталоутворення. Нині, економічна думка бере до уваги як позитивні, так і негативні твердження обох теорій, що розширює можливості ґрунтовного дослідження теорії кредиту відповідно до сучасних умов господарювання.

Нове бачення теорії кредитних відносин знайшли в праці Туган-Барановського М. в якій, обґрунтовано економічні цикли з реальними, виробничими необхідностями, а саме, періодичністю оновлення основних ресурсів. Дію механізму економічного циклу порівняно з роботою парової машини. Роль пари в циліндрі виконує накопичений позичковий капітал. В паровій машині, коли тиск пари діючи на поршень змушує його рухатися і виштовхуватися до краю циліндра, пара знаходить вихід і поршень повертається на місце. У виробничій сфері накопичений позичковий капітал, досягнувши певного підйому, в подальшому рухається, витрачаючись на елементи основних ресурсів. За умови повного використання залученого капіталу товаровиробник знову повертається на вихідну позицію, і знову потребує коштів для відтворення [6, с. 89].

Досліджуючи дефініцію «кредит», вартим є обґрунтування його впливу на аграрний сектор, оскільки надмірне його залучення у виробництво, як в теорії, так і в практиці, довгий час вважали однією із діє основних причин банкрутства. Так, в дослідженнях Метью Кері (1816 р.) «Нариси банківської справи» розглянуті практичні питання торгової депресії. В основу досліджень, автором розглянуто економічну ситуацію в ХІХ столітті по закінченню війни. Тоді, ріст обсягів промислової продукції спонукало збільшенню торгових операцій. Банки, мали би стримати зростання торгівельних операцій, але навпаки шляхом вексельних розрахунків, заохочували до їх надмірного поширення. На думку Кері М., політика банківських установ має бути більш адаптованою, і лише тоді «промисловість, торгівля, праця зберегли б «помірний рух свого розвитку» без різких підйомів і непередбачуваних падінь» [6].

Окремі науковці розглядають кредит у вузькому розумінні, лише з емісійних функцій банку, тобто шляхом створення грошових засобів у вигляді спеціальних фондів для кредитування бізнесу. Така теорія дістала назву фондової. Суть якої в тому, що перерозподільча функція кредиту, не є основною, а на перше місце відноситься створення кредитного фонду для економічного обороту. Сутність кредиту розглядається як одна з найпростіших форм, зокрема кредитної угоди [7].

З розвитком незалежної України дослідники здійснили дослідження теорії кредиту через призму кредитного механізму та ролі кредиту в розрізі ринкових відносин. Сучасна фінансова наука розвивається на основі надбань часів директивної економіки, шляхом збереження, розвитку і доповнення новими категоріями, інструментами та методами дослідження, можливостями практичного застосування відповідно до викликів ринкової економіки, потребуючи подальшого розвитку, за рахунок адаптації досягнень світової економічної науки.

Для ефективних досліджень в теорії кредиту варто проаналізувати основні підходи до визначення даної дефініції (табл. 1). В сучасних умовах господарювання варто критично підійти до трактування вітчизняних досягнень з теорії кредиту, пов'язавши їх зі світовими досягненнями та знайти їм нішу практичного застосовування. Особливо актуальним питанням сутності кредиту, що має значний вплив на його визначення, проявляється у тимчасовій нестачі власних ресурсів у суб'єктів бізнесу для забезпечення процесу виробництва, яка забезпечується ресурсами фінансових інституцій, наданими в тимчасове користування при дотриманні ними певних умов.

Вкрай необхідний аналіз трактування дефініції «кредит», розроблений вітчизняними авторами, дає змогу стверджувати, що досі відсутні єдині погляди щодо його визначення. Неоднозначність тлумачення досліджуваної категорії обумовлено складністю та наявністю як різнобічних підходів, так і відсутністю чіткої нормативно-правової бази в сучасних умовах. Загальними рисами наведених вище трактувань сутності дефініції «кредит» є те, що дана категорія досліджується як сукупність економічних відносин між учасниками кредитної угоди з врахуванням основних принципів кредитування.

У ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» термін «банківський кредит» визначається як зобов'язання банку надати певну суму коштів, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження терміну погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату відсотків та інших зборів з такої суми [15].

Закон України «Про банки і банківську діяльність» не розглядає кредит як грошові кошти чи матеріальні (фінансові) ресурси, а пов'язує із зобов'язаннями, відповідно до Цивільного кодексу України (ст. 4 та ст. 151), що дає підстави стверджувати функціонування кредиту в межах економічних відносин.

Табл. 1. Наукові підходи щодо визначення дефініції «кредит»

Автор	Визначення
Алексійчук В. М. [5]	кредит – виник в умовах товарного виробництва, має ринковий характер, сприяє використанню фінансового капіталу, за своєю сутністю відповідає певним умовам економічних взаємовідносин
Луців Б. Л. [8, с. 141]	кредит – це економічні відносини між суб'єктами ринку з приводу перерозподілу вартості на засадах повернення, строковості та платності
Савлук М. І. [9, с. 128]	кредит – це економічні відносини між державою, юридичними і фізичними особами щодо перерозподілу вартості на умовах повернення та виплатою відсотків
Потійко Ю. [10, с. 47]	кредит – економічна категорія, яка передбачає акумулювання тимчасово вільних коштів як бюджету, централізованих державних позабюджетних фондів, так і господарюючих суб'єктів та населення, для подальшого їх надання позичальникам на умовах повернення, платності, реального забезпечення, строковості та цільового використання
Гудзь О. Є. [11, с. 28]	кредит – це економічні відносини, що зумовлені акумуляцією тимчасово вільних коштів з використанням їх на умовах повернення та платності при взаємовідносинах, що виникають між кредитором і позичальником
Колотуха С. М., Власюк С. А. [12, с. 279]	кредит – це економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником із приводу перерозподілу вартості на умовах повернення та платності
Лексіс В. [13]	кредит – довіра, якою користується особа, що взяла на себе зобов'язання майбутнього платежу, з боку особи, що має право на цей платіж (тобто довіра, яку кредитор виявляє боржникові)
Трахтенберг Й. [14]	кредит – категорія не технічна, а соціальна, історично обмежена і повинен вивчатися як явище, що безперервно діалектично розвивається

Ринкові умови господарювання поставили перед виробниками нові виклики щодо розвитку кредитування аграрного бізнесу на умовах постійного оновлення методичних та методологічних основ дослідження. Зміна форм і видів кредитних ризиків, вільне ціноутворення, вплив кредитної політики на ефективність та результативність банків та позичальників, безліч інших проблем, вимагають теоретичного дослідження та практичного переосмислення.

Висновки. Проведені дослідження кредитних відносин свідчать про те, що подальший розвиток кредиту зумовлює неоднозначні зміни в організації діяльності аграрного бізнесу. Розглянуті дослідження науковців, свідчать про те, що, будь-яке економічно необґрунтоване директивне втручання держави у діяльність ринкового механізму порушують дію ринкових законів та зменшують ефективність економіки. Варто зазначити, що налагодження дієвих кредитних взаємовідносин банків з позичальниками можливе лише за умови теоретичного обґрунтування сутності кредиту, його ролі у відтворювальному процесі та впровадження на державному рівні з метою безперервності кредитування аграрного бізнесу науково-обґрунтованого контролю у ринкові механізми директивним методом через прийняття відповідних нормативно-правових положень в сфері кредитування, страхування, оподаткування, бюджетної політики, які спрямовані на вдосконалення кредитних відносин, підтримки банківських закладів та аграрного сектору, що в свою чергу сприятиме виходу країни з фінансової кризи.

Література

1. Деньги, кредит, банки: учебник. Под ред. Лаврушина. [2-е изд., перероб. и доп.]. М.: Финансы и статистика, 1999. 464 с.
2. Ткаченко Є., Яришко О., Куянова А. аналіз сучасного стану банківського кредитування в Україні. *Економічний аналіз*. 2013. Вип. 12. Ч. 2. С. 98–101
3. Словарь терминов. Экономика. ШУМПЕТЕР (SCHUMPETER) Йозеф Алоиз (1883-1950). URL : <http://uajobs.com.ua/rus/professions/ekonomika/47772/>
4. Бечко П. К., Герасімова Т. П. Банківське кредитування аграрного виробництва: монографія. Умань.: ВПЦ «Візаві», 2013. 189 с.
5. Алексійчук В. М. *Гроші та кредит в системі відтворення АПК*. К.: ІАУ УААН, 1998. 346 с.
6. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход. Классики кейнсианства в 2-х т. Т. 2. М.: Прогресс. 1997. 721 с. URL : <http://ek-lit.agava.ru/Hansen.htm>.
7. Воронова Л. К., Мартынов И. В. Советское финансовое право. К.: Вища шк., 1983. С. 192.
8. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: навч. посіб. За ред. Б.Л. Луціва. Т.: Карт-бланш, 2000. 225 с.
9. Савлук М. І. Гроші та кредит. К.: Лібра, 1992. 456с.
10. Потійко Ю. Ще раз про кредити. *Вісник НБУ*. 2000. № 12. С. 47–48.
11. Гудзь О. Є. Кредитування і банківське обслуговування підприємств агропромислового виробництва: сучасні тенденції та особливості. К.: ННЦ ІАЕ, 2005. 170 с.
12. Колотуха С. М., Власюк С. А. Гроші та кредит: навч. посіб. К.: Вища освіта, 2012. 495 с.
13. Лексис В. Кредит и банки. М.: Перспектива, 1994. 120 с.
14. Трахтенберг И. А. Современный кредит и его организация. М., 1928. 328 с.

15. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. 2001. № 1. С. 3–47.

References

1. Money, credit, banks: textbook. Ed. Lavrushin. (1999). 2nd ed., Rev. and additional. M.: Finance and statistics, 464 p.
2. Tkachenko, O, Yaryshko, O, Kuyanova, A. (2013). An analysis of the current state of banking credit in Ukraine. *Economic analysis*, no. 12, pp. 98–101
3. Glossary of terms. Economy. SCHUMPETER Josef Alois (1883-19501). URL: <http://uajobs.com.ua/rus/professions/ekonomika/47772/>
4. Bechko, P. K., Herasimova, T. P. (2013). Banking credit for agricultural production: monograph. Uman: VPC "Vizavi", 189 p.
5. Aleksiychuk, V. M. (1998). Money and credit in the system of production of the agro-industrial complex. K.: IAY UAAN, 346 p.
6. Hansen, E. (1997). Economic cycles and national income. Keynesian classics in 2 volumes. Vol. 2 M.: Progress, 721 p. URL: <http://ek-lit.agava.ru/Hansen.htm>.
7. Voronova, L. K., Martynov, I. V. (1983). Soviet financial law. K.; Vishcha shk., 192 p.
8. Money, banks and credit: in schemes and comments (2000) : navch.posib. Ed. B.L. Luciva. T.: Carte blanche, 225 p.
9. Savluk, M. I. (1992). Money and credit. K.: Libra, 456 p.
10. Potiyko, Y. (2000). More about loans. NBU Bulletin, no. 12, pp. 47–48.
11. Gudz, O. E. (2005). Loans and banking services for agricultural enterprises: current trends and specialities. Kyiv: NSC IAE, 170 p.
12. Kolotukha, S. M, Vlasiuk, S. A. (2012). Money and credit: navch. posib. Recommended by the Ministry of Education and Science. K., 495 p.
13. Leksis, V. (1994). Credit and banks. M.: Perspektiva, 120 p.
14. Trakhtenberg, I. A. (1928). Modern credit and its organization. Moskow, 328 p.
15. About banks and banking activity: Law of Ukraine dated 7th December 2000 No. 2121-III // Legislation and normative acts on banking activity (2001), no. 1. pp. 43–47.

Аннотация

Бечко П. К., Власюк С. А., Пономаренко О. В., Нагорний В. И.
Экономическая сущность кредита и его роль в развитии банковского кредитования аграрного бизнеса

Непрерывность круговорота аграрного производства достигается как за счет собственных, так и заемных источников. Альтернативным собственным источникам финансирования аграрного производства являются кредиты, в т.ч. банковские, привлечение которых осуществляется с целью покрытия

разрыва во времени между издержками производства и поступлением выручки в течение года в результате сезонности.

Выявлено, что кредит по современной рыночной экономике является стержнем и неотъемлемым элементом экономического развития. Положительное влияние кредита, его влияние на отечественных субъектов хозяйствования оценивается неоднозначно. Отдельные исследователи теории кредита его вовлечения в производственный процесс обосновывают недостатком материальных ценностей, необходимых для обеспечения бесперебойного процесса производства. Вследствие платности кредита, как основного принципа кредитования, по их мнению, подрывается финансовое состояние заемщика, в конечной цели приводит к его банкротству. По мнению других исследователей, кредит способствует сокращению длительности производственного процесса и служит основной предпосылкой расширенного воспроизводства и функционирования субъектов предпринимательской деятельности в современных условиях хозяйствования.

Выяснено, что кредит является неизбежным атрибутом аграрного бизнеса, поскольку его привлечения вызван не бедностью заемщика, а объективностью производственного процесса и оборота капитала вследствие недостатка собственных средств, нецелесообразно накапливать про запас.

Установлено, что натуралистическая и капиталобразующая теории развивались параллельно в течение длительного эволюционного периода. Однако, имея противоположные подходы к сущности кредита, фактически тождественны, поскольку несомненно, что сбережения с помощью кредита трансформируются в реальные инвестиции, то есть кредит выполняет перераспределительные функции в экономике и, в то же время, банковские учреждения – функцию капиталообразование.

Предложено, в современных условиях хозяйствования налаживания кредитных взаимоотношений банков с заемщиками возможно лишь при условии теоретического обоснования сущности кредита, его роли в воспроизводственном процессе и внедрения на государственном уровне с целью бесперебойности кредитования аграрного бизнеса научно обоснованного контроля в рыночные механизмы директивным методом через принятие соответствующих нормативно правовых положений в сфере кредитования, страхования, налогообложения, бюджетной политики, направленных на совершенствование кредитных отношений, поддержки банковских учреждений и аграрного сектора, в свою очередь будет способствовать выходу страны из финансового кризиса.

Ключевые слова: *кредит, кредитные отношения, банковский кредит, аграрный бизнес, рыночные условия хозяйствования.*

Annotation

Bechko P. K., Vlasyuk S. A., Ponomarenko O. V., Nahornyi V. I.

The economic essence of credit and its role in the development of bank lending to agricultural business

The constant cycle of agricultural production is successfully achieved regarding to equity and loans. An alternative to private source of funding to the equity of agricultural production is crediting including bank loans which are attracted in order to cover the time gaps between production and receiving benefits during a year due to the seasonality.

It is revealed that crediting in the context of modern market economy is a key and vital component of economic development. The positive influence of the loan, its impact on national business entities is assessed as controversial. Some researchers of credit theory and its involvement in the production process substantiate it by the lack of tangible assets necessary to ensure the business continuity. As the interest rate is the basic principle of lending, in their opinion, the financial condition of the borrower becomes unstable and as a result it leads to the bankruptcy. According to other researchers, credits lead to the reduction of manufacturing duration and serve as the main precondition for expanded reproduction and business operation in modern economic situation.

It has been found that a loan is an inevitable part of an agricultural business as its involvement is caused not only by the borrower's financial weakness but also the objectiveness of production and circular flow of funds due to the lack of its own funds which is inappropriate to hold in reserve.

It was also determined that the naturalistic and income generating theories developed equally during a long period of evolution. However, having opposite approaches to the essence of crediting, in fact, they are identical as credit systems channel savings into productive investments. Actually, credit itself performs redistributive function in the economy and, at the same time, bank institutions have the function of capital formation.

It is proposed that in current economic situation the establishment of credit relations between banks and borrowers is possible only in the context of theoretical justification of the nature of the loan, its role in the reproduction process and implementation at the state level with the aim of reliability lending to agribusiness with scientifically proved supervision in market functioning by a decision-making methods through the implementation of legislative framework in the field of crediting, insurance, taxation, budget policy, aimed at the improving of credit relations, supporting bank institutions and the agrarian sector and as a result it will contribute to overcome the financial crises.

Keywords: *credit, credit relations, bank lending, agribusiness, market conditions.*